

UNITED STATES HOLOCAUST MEMORIAL MUSEUM

Ukrainian Museum-Archives of Cleveland Displaced Persons Camp Periodicals Collection

Item in Public Domain or an Orphan Work:

The United States Holocaust Memorial Museum Library respects the copyright and intellectual property rights associated with the materials in its collection. According to the Library's knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified. If you hold an active copyright to this work--or if you know who does--please contact the USHMM Library by phone at 202-479-9717, or by email at reference@ushmm.org.

Also available via libraria.ua.

183.

* Р. О. С. О. R. Y

565

Зоря

"The Star"

Інформативно-суспільний тижневик

INFORMATION'S WEEKLY

Рік I, ч. 4.

Міттенгадль

5. 4. 1946

М.С.:

ПЕРЕД ВИБОРАМИ.

Напевно кожному мешканцеві нашого табору стало радісно на душі, що от нарешті й наш табір матиме можливість справді демократичним способом покликати, голосами більшості, до кермування таборово-громадськими справами, таких людей, що на це собі вповні заслуговують та здобудуть довіря своїх співборців.

Наш український народ вже в давну-давнину вибирав свою старшину вільним голосуванням, бо був переконаний, що тільки тоді та людина, як вибранець народу, має повне право заступати інтереси широкого загалу- громадян, та що тіж громадяни покликаючи до проводу людей - водночас зобов'язуються слухати ту владу та повинуватись її розпорядженням та наказам.

Отже демократична форма вибирання провідників в Україні не нова. Її знали наші предки й нею послуговувалися ще в часах нашої славної Княжої Доби. Вже ті давні наші пращурі вміли доцінювати голос народу. Всі важливі справи, що торкались громади, волості чи навіть цілого народу - завжди обговорювано на спільних нарадах- зібраннях - вічах. І саме на них рішали про всі важливі постанови, шукали середників і способів, запогти злу, направити якусь кривду чи підприйняти якийсь важливий крок оборони перед ворогом; захистити людину, громаду й суспільність перед загрозою знутри й зовні. Оце були справи, що інтересували загал, проте цей загал спільними силами обмірковував їх, спільно вибирав своїх представників (звичайно найстарших) і спільно з ними захищав своїх інтересів та боровся за кращі умовини свого прожитку.

Відомим є, що тоді, коли була між громадою згода й добра розумна виміна думок та зосереджене одностайне рішення, тоді народ зумів завжди обстояти свої права на життя, захистити волю, скріпити свої позиції внутрі та оборонитись перед зовнішнім скритим і явним неприятелем.

Натомість, коли бракло згоди, коли інтереси національні й загально-громадські, заступили приватні й міжособні, тоді наступав занепад, що йшов у міру розбрату, а в результаті прийшли другі, які й закинули не лиш чужі закони, але навіть думку свою вложили тим, що не зуміли узгіднити й кер-

керуватись своєю волею і правом?

Цю втрату відчув наш народ у цілій величч. ширині й наслідках, але було запізно.

У другій половині минулого, за часів козацьких відроджується і набирає сили й права вільний г о л о с. Козацька братія ще більше демократизувала своє внутрішнє життя. Вони ввели вільний вибір свого зверхного старшини-отамана-гетьмана та інших козацьких зверхників. Раділи своїм успіхом, бо от, кожний з них, сірих козаків-бійців мав право сказати й своє слово та вибрати старшину на те, щоб вибраний мав право наказувати, верховодити та заступати справи цілої козацької братії, поводити їм, дораджувати та, як що того треба, провадити їм в бій з наїздником-ворогом за вольності козацькі, за віру православну; а виборці тим самим накладав на себе обов'язок слухати старшини та йти разом із ним хов би й на смерть за ту святую волю та правду, за народ!

Наказь в наслідок крамол та особистого честилюбія, а то й чужого впливу, насилля й декупціяції, занепадає і ця козацька слава й воля.

І от доті, коли навіть в західній Європі ще ніхто й не думав про демократію й демократичний устрій правління, в час абсолютизму й деспотії, — наша козацька держава створила й берегла своїх козацьких демократичних вольностей, до часу, коли чужий деспотизм і тут не зруйнував цієї волі та не наклав свого насилля і терору.

Третій період відродження в Україні демократії — це 1917-го на час української державності, котра із своєю появою ввела (може навіть за-великий) демократизм та ним керувалась...

І тут не можна впасти в невдачу у демократизмі. Суть в тім, як хто ту демократію розуміє. Бути більшим демократом від демократії взагалі, це також явище шкідливе, так як з другої сторони голосити демократію "найдемократичнішою" тільки в себе, а діяти методами скрайнього тоталізму й диктатури — це фікція і обман!

Демократія — це воля і сила народу; отже й сама вона мусить служити тому народові, що її визнає та нею кермується. Це однак не означає вже розперізаності й сваволі. Відомо, що й демократія має своє правосуддя. І так, як боронить одиницю і суспільство, так і карає проступки супроти одиниці, суспільності й нації.

Отже демократія визнає свободу народу й людини і щільності, але впершу чергу дбає про свої інтереси, небот інтереси даного народу й держави, яка є найвищою організованою одиницею!

Проте добро йти і тільки до добро цілості нашальних інтересів, в першу чергу, треба мати на увазі виборцям і вибраним. Тим рабром кермуватись треба навіть у найнижчих клітинах організованого життя, тимбільше нам українцям, що відказані на свої власні сили, і лиш у залежності нашої праці, наруги й єдності, залежатиме наше сучасне та найближче майбутнє!

Йдім до виборчих ут із свідомістю, що вибираємо людей лише таких, що дають запоруку чесної праці і згагання за кращі дні нашої спільності, котрим добро Батківщини буде вище їхніх особистих чи класових інтересів,

та котрі своєю поведінкою, гідністю і справедливістю заслуговують собі тепер на наше довіря та не зловживають того довіря в близькому майбутньому.

Певність і довіря можемо мати лише до тих людей, що мають чисту совість минулого, та що кермувалися і кермуться в першу чергу, добром Батьківщини, котра є їм дорожча від хвилих емігрантських кон'юктур, бо ті люди напевно й напальше не зловживають нашого довіря. наших голосів, а навпаки, як гравно-окликані заступники й провідники, будуть опікуватися нашою громадою якнайкраще; заступатимуть нас перед небезпеками й злочинними підступами, бл ім світитиме добро цілості нашого доптаного, але геройськи видержливого, народу!

Не фабрикаймо багато виборчих лист! Не роздрібнюймо себе зайво, не провальмо нечесної агітації, не ширім огірчення серед своїх і чужих, — лиш як дозріла збірнота, як сини й дочки однієї Матері обнімим "найменшого брата"!

Селяни й робітники, учелі й культурно-освітні працівники, інженери й лікарі, спортовці й учні, багатші й убогі — всі ми одна сім'я, всіх нас турбує і давить одна тверда доля ситальщини, всі терпимо за одну ідею, всі змагаємо до одної мети, проте й до наших таборових виборів, до ун виборчих, йдемо з однією думкою: вибрати людей чесних, свідомих, національно заправцєваних і вірних не тимчасовій кон'юктурі, але Батьківщині, її стражданням та геройській боротьбі!!

Щоб, коли повернемо до Неї. Вона прийняла нас, як своїх вірних синів, котрі й серед найважчих обставин, в далекій чужині, жили й працювали для Неї й кермувалися тільки добром загальним, національним, добром Рідного Краю!

Т Т Т

О. Олесь:

"...В маленьких людях — дух малый...
Вони малі — малого тільки й хочуть.

Ідуть дорогою, не збочуть,
Боятся ночі, навіть мли.

.....

В великих людях — вільний дух
До білого людського прикутий...

Іх забили крам розгорнути,
Іх кличуть простір, воля, рух!

с с с

ПРИЙДЕ ЧАС, КОЛИ НЕ СЛОВАМИ БУДЕМО З'ЯСОВУВАТИ СУТЬ
НЕВМІРУЩОЇ СТРЕЛЬБНОЇ ІДЕЇ!

/ Е. К. /

+++++

М.С.:

Є В Р О Н А С Ь О Г О Д Н І

(продовження)

3.

До держав, що знаходяться в доволі складному положенні належить І т а л і я. Ця країна, що так як і Німеччина стояла в збройному змаганні з Західними Аліянтами, опам'яталась найскорше й зручно, чи незручно від-

кочила з цього кола смерті в надії, що після розгрому Німеччини буде грати таку саму роль, як це було після першої світової війни. Але тим разом справа стала відразу ясною; а саме: Аліянти, беручи під увагу скомпліковане положення та постапу італійського народу — ніяк не дозволили італійцям набільші вільні рухи, чекаючи аж певний протяг часу. Частина можливості оприділити ту країну до категорій вільних держав. Це почасти сталося вже тепер, але італійцям ще далеко до повної волі.

Зміна політичного устрою — перехід з монархії в республіку — дещо вяснив ситуацію і, може посилив Італію не так внутрі, як як ззовні; доказом чого може бути заява англійської керівної Партії Праці, але на ділі Італія і надалі борюється з всякогогорода труднощами. Ті труднощі є двоякого / в грубшому / характеру: 1/ Італія лежить в сусідстві советської Югославії, інтереси якої сягають, мабуть не лиш до Трієсту /як дехто думає/ але далеко даліше. Ті інтереси сягають до Африки, до кордонів Франції і звідтам даліше...

Сучасну слабкість Італії дуже добре бачить східний аліант, проте вживає всіх заходів, старань, дипломатичних і позакулісових махінацій, покликуючись при тому на всі правні й безправні інтереси Югославії, з однієї сторони, а з другої пускає в рух великий пропагандивний апарат у нутро Апеннінського півострова, щоб, коли не вдасться при допомозі югославянських "інтересів" добути для себе Трієст і "податків", то посилити, поки дасться свої впливи, внутрі цієї розбитої країни й згодом висувати різні "благородні" і "найдемократичніші" гасла в "обороні" цієї країни перед західним капіталізмом, а може й ще перед ким...

2/ Присутність аліантських військ каже Італії числитися з ними може більше, як цього їй хотілося б та звертати свої очі таки в сторону Заходу, бо Схід під сучасну пору, крім комуністичної літератури, пропаганди й "безплатних" агентів — нічого більше не дає, натомість Захід сяк-так обороняє італійського Трієсту й обслуговування військових відшкодувань, якого так допомагаються советські "людолюбці". Коли отже додати ці труднощі господарсько-економічного характеру та нестабільної позиції нового республіканського уряду й заворушення раз комуністів, раз монархістів — маємо образ сучасної Італії, котра ані тепер ані в найближчому майбутньому не матиме спромоги вповні висвободитись. Це їй вдалося б відносно Заходу, але, якщо залише її Захід, то накриють її "підпункти" крила Сходу. Змінитись може лиш тоді, коли остаточно вирішиться доля не лиш Італії але взагалі всіх тих держав, що вже скорше чи пізніше, спершу стали сусідами, а згодом опинились таки в горнилі "всеобщого катюшка". Поки цей "като-

... нічого на краще не зміниться.

ПРОРОКУВАННЯ

+++++

Йоган Готфрід Г е р ц е р (1744 - 1803), німецький філософ і етнограф вінує в 1769.р. таке: "Україна стане колись новою Грецією: прекрасне підсоння цього краю, весела влада народу, його музичний хист, родюча земля, колись прокидеться. З тільки малих племен якими чейже були колись греки, повстане велика, культурна нація і її межі простягнуться до Чорного моря, а відтіля - ген, у далекий світ."

Йоган Георг КОЛЬ /1808 - 1878/, великий учений і мандрівник, у книзі "Ді Україне" пише:

"Немає найменшого сумніву, що колись велетенське тіло російської імперії розпадеться, й Україна стане знову вільною і незалежною державою. Час цей наближається поволі але не ухильно. Українці є нація з власною мовою, культурою та з історичною традицією. Хвилює Україна роздerta поміж сусідами. Але матеріал для будови української держави лежить готовий. Коли не сьогодні, то завтра з'явиться будівничий, що збудує з тих матеріалів велику й незалежну українську державу".

Карель Гавлічек Б о р о в с ь к и й (1821 - 1856), чеський письменник і громадський робітник, у статті "Слован а Чех" пише:

"Малорусь-Україна - це постійне прокляття, котре самі над собою проголосили її гнобителі. Так наб ними мститися пригноблена воля України..."

Доки не буде направлена кривда заподіяна українцям, доти не можливий справжній між-народний спокій!"

Тарас Шевченко: "Встане Україна - світ правди засвітить, і помоляться на волі невольничі діти!"

+++++

БІЛОРУСЬ У БОРОТЬБІ

=====

/УПС/ Орган Білоруського Визвольного Руху "Рух" в статті "На землях Білорусі" --ише:

"Життя окупованої Білорусі знаходиться зараз під знаком трьох важливих явищ: 1. зміцненого політичного терору, 2. масового переселення, 3. широкої повстанської боротьби".

ПОЛІТИЧНИЙ ТЕРОР:

З приходом більшовиків зразу почалися масові арешти, егзекуції, ссилки... Нитенні підлягали не тільки нечисленні в нас фактичні німецькі вислужники й колаборанти, але увесь національний сільський і міський актив, майже вся народня інтелігенція. Цей терор з деякими хитаннями в своїй силі, із своїми припливами ц впливами триває до нині. Большевикам невідомо йде про остаточне зломання національного хребта білоруського народу, про фізичну ліквідацію усього елементу упірного на національну

русифікацію і колоніальну великодержавницьку економічну політику червоної Москви.

МАСОВЕ ПЕРЕСЕЛЮВАННЯ:

Одним із засобів масованого більшовицького терору в Білорусі є масові ссилки, виселення і переселення. Ссилки, це примусовий вивіз з Білорусі поодиноких людей чи сімей. Але й ці поодинокі ссилки приймають часто масові розміри. Виселення — характерні вивози відразу цілих груп, наприклад цілого села, чи цілої оселі. Переселення — це перекидання великих груп людей з одного місця на друге. Місце переселених займають звичайно прислані небілоруси, люди привезені з іншого місця, найчастіше з-за Уралу. Якщо це все й робили більшовики і до цієї війни, то масове переселення людей, переселення, що обіймає зразу мільйони, більшовики наслідуючи приклад Гітлера, приміняють в себе тепер це на всіх зайнятих теренах.

ПОВСТАНСЬКА БОРОТЬБА:

Коли червона більшовицька армія окупувала знова Білоруські землі, ліси Білорусі роїлися від повстанських відділів, що вели завзятий змаг з німецьким окупантом. Ця партизанка складалася як з білоруських повстанських відділів, так із відділів керованих Москвою. Льокально стрічалася і невелика польська партизанка.

Партизанка керована Москвою, з її прихлдом, зліквідувалася. Але решта партизан з ліса не вийшли і більшовики відразу стали перед подібною проблемою, перед якою стояли й німці. Спочатку антибільшовицька партизанка не мала такого розмаху, як антинімецька. Та скоро заведена Москвою політика жорстокого масового політичного терору, політика ссилки і переслідувань, значно збільшила партизанські ряди.

Щоб відрізати доплив нових сил в партизани, більшовики зарядили мобілізацію всіх мужчин від 18 — 35 року життя. Вислід того кроку був зовсім протилежний, бо велика частина мобілізованих, замість у мобілізаційні пункти, пішла в ліс.

Білоруська партизанка концентрується головним чином у великих лісах /Налибоки, Білавежа, Полісся, Баранівські й Вячизьські ліси/. З Білоруської партизанської бази акція ведеться як у напрямі на схід так і на захід від лінії Керзона. Польська варшавська преса часто жаліється на партизанські "банди", що господарять по всій Білостощині і виходять звичайно з Білостоцьких лісів.

Білоруські партизани мають сталий контакт із партизанами інших народів. Іде організація й координація партизанських акцій поодиноких народів. Відбуваються конференції між представниками партизан Прибалтики, Білорусі, України й Польщі та існує між ними сталий контакт".

о о о о о

" НЕ ЗАБУВАЙМО ПРО МЕЧ, УЧІМСЯ МІНІШЕ ТРИМАТИ ЙОГО

В РУКАХ / С. П. /

+++++

+++++

ЛІТЕРАТУРНА СТОРІНКА

М.С.:

ПАВЛО ГРАБОВСЬКИЙ
(1864 - 1902)

Павло Грабовський, це велика, а водночас трагічна постать, що жила й діяла в другій половині девятнадцятого століття.

Грабовський, це поет, громадянин і політв'язень-мученик за правду, яку любив, для якої трудився та страждав по засланнях і царських тюрмах далекого сибірського Іркутська й інших катівень царської імперії.

Грабовський народився в 1864.р. в Охтирському повіті, на Харківщині. Початкові науки побирав він в охтирській бурсі, а в дальшому, від 1879.р. був він слухачем харківської семінарії, де пробув три роки, до 1882.р.

І от вже в заранні його молодості він виступав між своїм довкіллям, як один із тих, що не боялися сказати правду в очі хоч би й самому цареві. Це було й причиною, що Грабовський мусив покинути семінарію. Того ж 1882.року його арештовано й як непевного і непримиримого, супроти царату - чоловіка, продержано під поліційним доглядом аж до 1885.р.

Увільнившись з під догляду царської "охранки", Грабовський працює по різних харківських часписях і журналах. Однак в осні того ж року забрали його до війська, й як "небезпечного", вислали в далекий Ташкент. І тут не залишили його в спокої. Бо наступного року знову арештували й продержали в тюрмі, а 1888.р. вислали його царські посіпаки в Іркутську губернію.

Далека непривітна чужина, холод і голод та строгість царських доглядачів з одної сторони, та туга за Батьківщиною - з другої, підкосили й так постійними переслідуваннями й тюрмами, підірване життя поета й він вже ніколи не побачив дорожчої України й прегарних пшенично-золотих ланів... Помер на холодній Сибірі в 1902.р.

Жив, як поет, громадянин і неустрашимий оборонець полі й прав свого безталанного народу, й помер, як герой, як мученик царського режиму. Впав, як воїн на полі боротьби за краще завтра своєї Батьківщини. Проти царату виступав тому, бо цей ставився герою до всякої поступової думки й національно-визвольних ідей української нації, в обороні яких, він, як послідовний заступник, терпів і життя своє віддав.

На літературне поле виступив Грабовський у 90-х роках минулого сторіччя. Його літературну спадщину можна поділити на: твори оригінальні, що охоплюють поезію і прозу та критично-публіцистичні письма, й переспіви та перекладання з чужої літератури.

З поезій появились перші "Проліски", що вийшли друком у Львові 1894.р., як твори Павла Граба. Дальше по черзі появились: "З чужого поля" - 1895.р., "Доля" - 1897.р., "Хома Баглай" - 1898.р., та "Кобза".

Перекладав і переспівував твори: Едгара По, Тома Гуд-а, Кучер-а, Байрон-а, Лонгфелл-а, Вальтер Скот-а, Ади Негрі, Улянд-а й багато інших.

Замітне є те, що Грабонський в літературних творах не-відшукує нових напрямів і шляхів. Його поезія (проза також), є проста, написана гарною чистою мовою і дзвінким милозвучним віршем. В своїх поезіях передає гадки й почування не лиш особистого характеру, але в них порушує ширші, загально національні й людські питання, виступаючи скрізь супроти понижених і покривджених. Проте і в писаннях намагається викликати нехіль до ворогів і гнобителів, ставлячи натомість симпатію і прихильність до всіх тих, що терплять в ім'я ідеї правди й волі, для якої він сам трудився, жив і страждав.

о о о

П.Грабонський:

З А С П І В .

Мало жив я, та чимало
Поблукав по світу;
Моє сердень шукало
Ласки і привіту.

Стени, гори, чи діброви-
Все я переходив,
Та приятні і любови
Ніде не находив.

Повертав не раз я з поля
В городи і села,
Та не бачив, де та доля
Щедра і весела.

До людського горювання
Скрізь я прислухався,
Сумний голос безталання
На напір прохався.

Закипали в душі сльози,
Дивлючись на муки,
І зривались тихо з кобзи
Нерозважні звуки.

99999

До МАТЕРІ.

Мамо - голубко! Прийди подиися,
Сина од мук захисти;
Болі зі споду душі піднялися,
Що вже несила нести.

ХАЙ ТЕМНІЮТЬ ВИДНОКОЛИ.

Хай темніють видноколи,
Хай страшнім гремлять гро . . .
Не зверну я вбік ніколи,
Не піддамся силі тьми!

Мамо - голубко! Горюєш ти, бацю,
Стогнеш сама у журбі;
Хай я одинцем конаю та плачу,
Важче безмірно тобі!

Збережу я віру світлу,
Не зречусь надій святих,
Не хилитимусь по вітру
Раз до цих, а раз до тих.

Може до тебе вже більш не прибуду.
Не дорікай, а прости,
Та од людського неправого суду
Сина свого захисти!

Знаю: згине все погане,
Не подужа зло добра;
Рід людський за правду
Хоч неправді й потура!

Найважливішими подіями цього тижня можна вважати спроби акції нищівного піяння атомової бомби, що в останніх днях набув великого розголосу по всій земській кулі.

Одні твердять, що сила атомової бомби не є така страшна, принаймні на водах, та її нищівність її далеко не досягла таких розмірів, як того сподівались. Другі ж навпаки, пишуть і говорять, що вразіння вправ з атомом бомбою зовсім задовільний; головне вповні вдовольнило ця спроба самих аранжерів цієї дослідної акції та військовиків, які висловлюються з признанням та зіверджують, що сила й нищівність атомової бомби є велика, в кожному разі більша від будь-яких інших нищівних середників.

Дивним було для самих аранжерів та різних вчених і експертів, коли побачили, що кози, які були призначені як дослідний експеримент, після вибуху страшної бомби, прекрасно заїдали смачне свіже сіно... В результаті показалося, що нищівність бомби є сильніша в певній відстані, натомість менша в найближчому радіусі. Проте вона й кораблів та кіз не пошкодила, бо вони були найближче поля радіуса вибуху бомби.

Другою подією є та, що паризька конференція радить і щераз радить, але... безуспішно. Ногодуються, розгосуджуються, то знову заперечують собі взаїмно. Головною проблемою і надалі залишається Триєст, але крім того Триєсту є ще багато інших справ, до яких причини труднощів їх поладженнє, прямо бояться їх порушувати, щоб не затемнювати справи щебільше, бо вона й так темна, як хмарна осіння ніч.

Ця паризька перманентно-безуспішна рада починає деяких політиків нервувати, а деякі з них взагалі потонули в песимізмі й радять, щоб радити, хоч наперед знають, що з цієї наради нічого путнього не буде.

Третьою подією тижня є промова англійського прем'єр-міністра Е т л і, котрий сказав, що з Палестини треба завести порядок безогляду чи це подобається жидям чи ні. Бо не можна допустити, щоб жидівські терористи нищили державне добро, викидали в повітря мости та інші устаткування, а що більше ніж це можна допустити, щоб ті ж терористи поривали англійських старшин, як закладників. -Хай жиди знають- казав Етлі- що не Англія, а Німеччина почала їх жидів дощентно винищувати, натомість Англія стала в їх обороні..

ТАВОРОВІ ВІСТІ.

Прошлого неділі в нашому таборі- Миттенвальді-він булися великі врочистості і нагоди Празника Пресвятої Євхаристії, що було перенесене на ту неділю. Величаву Полеву Службу Божу, під голим небом, відправив парох табору - о. Богдан С м и в. Знаменну проповідь викладав о. М. Кравчук. Співав церковний хор під керівництвом о. В. Чарнавського. Після Служби Божої відбувся гарно організований похід з Володимирівським Хрестом та Найсвятішими Т а й н а м и, докорода нашого табору. Назавтра вранці, організація і зміст цього небуденного, гарного свята, що відбулося саме в Річницю відновлення У к р а ї н с ь к о ї Д е р ж а в и /30.6.41. 30.6.46./-було імпозантним і мешканці нашого табору будуть довго споминати це так гарне й велике свято незабутнього тридцятого червня 1946.р.

Р.І. ч.4. "Зоря" ст.10.

Таборова хроніка на весело ...

Передвиборчі приготування....

шукає поради....

цей шукає за головою...

дивується....

... не хоче....